

บทที่ 4

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการเสนอผลสรุปของการวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึงสมมติฐานของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบดังนี้

1. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับระดับของสภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งภาคใต้และแยกเป็นรายเขตการศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นต่อบัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบัญหาการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบัญหาการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน
5. ครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบัญหาการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน

6. ครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน
7. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน
8. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการในภาคใต้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคใต้ ทั้งภาพรวมและแยกเป็นรายเขตการศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียนจำแนกตามวุฒิและประสบการณ์
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและวิชาการโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งแตกต่างกัน ทั้งด้านวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ ที่มีต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งแตกต่างกัน ทั้งด้านวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ ที่มีต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียน

6. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระหว่างเขตการศึกษา 2, 3 และ 4

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยหาข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม ถามผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคใต้ ประจำปีการศึกษา 2534 จำนวน 201 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร 201 คน ครูวิชาการโรงเรียน 201 คน โดยทำการศึกษาทุกคน แยกศึกษาเป็นเขตการศึกษา 2, 3 และ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเป็นการถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน

ส่วนที่ 3 ให้ผู้ตอบเสนอปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และแนวทางปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

วิธีการหาคูणाพของเครื่องมือได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน เป็นการเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดครั้ง จำนวน 10 โรงเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นรายข้อ (Item analysis) ใช้ t-test ตามวิธีการของ วิเชียร

เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2534 : 139-143) ปรากฏว่าจากทุกข้อให้ค่า t ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) เท่ากับ 0.96 จึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัว เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อทำการวิจัย จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงศึกษาธิการเขตการศึกษาในภาคใต้ ทั้ง 3 เขตการศึกษา และถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดในภาคใต้ ทั้ง 14 จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือช่วยประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือส่งทางไปรษณีย์ถึงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคใต้ และให้โรงเรียนส่งคืนกลับมาตามที่อยู่ ซึ่งได้เตรียมซองและปิดแสตมป์ไว้ให้เป็นการเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.74 มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายข้อ แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย รวมเป็นรายด้าน และค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากระดับความเห็น 6 ระดับ นำมาเทียบเกณฑ์ประเมินของเบสต์ (Best, 1977 : 174)

เปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน ตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยใช้ค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรเป็นรายคู่ โดยวิธีการ ของทูกีย์ (Tukey method) ประมวลรวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ปรับปรุงโดยการจัดหมวดหมู่ แล้วจัดลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในเขตการศึกษา 2, 3 และ 4 มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับน้อยแต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 มีปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่าเขตการศึกษา 4 แต่เขตการศึกษา 2 กับเขตการศึกษา 3 และเขตการศึกษา 3 กับเขตการศึกษา 4 ไม่ต่างกัน
2. ผู้บริหารกับครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับน้อยแต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่าครูวิชาการโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาค่าต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. ครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน เว้นแต่งานบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียงด้านเดียว
6. ครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน
7. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า งานด้านกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่ามีปัญหา มากกว่าผู้บริหารและครูวิชาการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทั้ง 2 งาน
8. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน
9. ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในการปรับปรุงการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคใต้ ตามองค์ประกอบในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 6 งาน จากแบบสอบถามปลายเปิดโดยเลือกเฉพาะประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวถึงจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ จาก 11 ปัญหา ดังนี้ ไม่มีครูที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการสอนวิชาเฉพาะโรงเรียนเมื่ออาคารไม่พอ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่จำเป็นสำหรับใช้ในกิจการไม่เพียงพอ และขาดการนิเทศแนะนำช่วยเหลือในด้านการสอนการประเมินผล

ส่วนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานนั้น ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนได้เสนอแนะจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ จาก 18 ลำดับ ดังนี้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ควรให้ความสำคัญในการติดตามนิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านวิธีการสอน การวัดผล ประเมินผล หน่วยเหนือควรจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่จำเป็น แก่โรงเรียนอย่างรีบด่วนเป็นพิเศษ หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาทุกระดับ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ แนวคิด หลักการ แก่ชุมชนอย่างทั่วถึงและ กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ควรมีการสำรวจจุดทางการศึกษาของบุคลากรย้าย สับเปลี่ยน เพื่อสนับสนุนโรงเรียนขยายโอกาสและควรสำรวจความขาดแคลน เอกสารประกอบหลักสูตร และจัดหาเพิ่มเติมให้โรงเรียนมีครบถ้วนและเพียงพอ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย สามารถ นำผลมาอภิปรายตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 เห็นปัญหาการบริหาร งานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่า เขตการศึกษา 4 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะความแปลกแยกในด้านภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และ วัฒนธรรม ค่านิยมของผู้ปกครองนักเรียนในพื้นที่เขตการศึกษา 2 ส่งเสริมให้บุตร หลานศึกษาเกี่ยวกับศาสนามากกว่าที่จะให้ศึกษาด้านสามัญหรือวิชาชีพ (สำนักงาน ศึกษาธิการเขตการศึกษา 2, 2537 : 40) และประกอบกับโรงเรียนไม่สามารถ จัดการนิเทศติดตามและประเมินผลงานของนักเรียนที่บ้านได้ ผู้ปกครองและ นักเรียนไม่เข้าใจด้านการศึกษา โดยที่โรงเรียนติดต่อประสานงานกับชุมชนและ หน่วยงานในท้องถิ่นได้ไม่ดีเท่าที่ควร (บรรจบ คำคุณ, 2531 : บทคัดย่อ) ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในบางแห่งนั้น เกิดจากความขัดแย้ง ที่เกิดจากความประพฤติหรือความขัดแย้งส่วนตัวระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับ ชุมชน ปัญหาไม่เข้าใจบทบาทของตนและปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากโรงเรียนมัก

จะไม่ค่อยยอมรับข้อเสนอแนะของผู้เข้าชม หรือผู้เข้าชมพยายามจะเข้าไป
ก้าวก้าวการดำเนินงานของโรงเรียน

ส่วนสาเหตุที่ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในเขตการศึกษา 3
และเขตการศึกษา 4 มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานไม่แตกต่างกัน น่าจะ
เป็นเพราะทั้ง 2 เขตมีการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันก็มีทรัพยากรการบริหาร
งานสภาพแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม คล้ายคลึงกันกับสามารถ
ประสานประโยชน์ด้านการศึกษากับชุมชนได้ดี

จึงน่าจะเป็นการดียิ่งขึ้น ถ้าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้เข้าอบรม
ประชุมสัมมนาปัญหาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องหรือสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง
โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เห็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารกับครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงาน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับน้อย แต่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารเห็นปัญหาการบริหารงานโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่าครูวิชาการโรงเรียน ผลการวิจัยนี้หน้าจะมี
สาเหตุที่งานบริหารโรงเรียนเป็นงานโดยตรงของผู้บริหาร ย่อมจะมองเห็นปัญหา
มากกว่าครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่ในระดับปฏิบัติตามนโยบายหรืองานที่ได้
รับมอบหมาย เรื่องนี้มักจะเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีทัศนคติต่อ
ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน (พชัย
พฤชวานิช, 2531 : บทคัดย่อ) และเนื่องจาก บทบาท หน้าที่ หรือตำแหน่ง
ต่างก็เป็นสาเหตุให้การตีความและข่าวสารแตกต่างกันได้ (ธงชัย สันติวงษ์,
2519 : 430) ดังนั้น ตำแหน่งและบทบาทหน้าที่จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้
ความเห็นของผู้บริหารกับครูวิชาการโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการบริหารงาน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันดังกล่าว

3. ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ ชาววงษ์ (2524 : 84) และโกศิศ แก่นอินทร์ (2531 : บทคัดย่อ) ทั้งนี้อาจจะเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 3) ได้ดำเนินการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนอย่างทั่วถึงทุกคน และการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการฝึกอบรม การสอบคัดเลือกและประเมินประสบการณ์เดิมมาแล้ว จึงเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานได้ใกล้เคียงกัน แม้จะมีวุฒิทางการศึกษาต่างกันก็ตาม การที่บริหารโรงเรียนได้รับความรู้ และมีประสบการณ์จากการประชุมอบรม ย่อมมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง ทำให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2525 : 126)

4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการที่เกิดขึ้นใหม่ ทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากหรือน้อยมีโอกาสในการบริหารงานในระยะเวลาเท่า ๆ กัน ซึ่งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนทั่วไปนั้น ไม่ได้มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่แตกต่างกันเลย อีกทั้งโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้าโครงการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเตรียมการบริหารงานใช้ระยะเวลาเท่ากัน และสถานที่เดียวกัน ย่อมส่งผลให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานและเห็นปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพพงศ์ เหมทานนท์ (2536 : 112) อุดม เอี่ยมสะอาด (ม.ป.ป. : บทคัดย่อ) และทวี มหามนตรี (2524 : บทคัดย่อ) ซึ่งยืนยันได้ว่าประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีความเห็นหรือมีระดับในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

5. ครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่างานบริหารเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นส่วนใหญ่ ครูวิชาการโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย และปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น วุฒิทางการศึกษาของครูวิชาการ จึงมีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็น (สุรตนา บุระะวิทย์, 2528 : บทคัดย่อ) แสดงว่าระดับการศึกษาของครูที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น (สง่า ไพธวิ้ง, 2524 : 31) และบทบาทของครูที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน มีบทบาทไม่แตกต่างกัน แม้ว่าจะมีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันก็ตาม (เสมบูรณ์ บุญฤทธิ์, 2531 : 83)

6. ครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นเรื่องใหม่ที่ครูวิชาการโรงเรียนยังไม่ได้รับการศึกษาอบรมมาก่อน และเมื่อโรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เข้าโครงการ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ดำเนินการอบรมครูวิชาการโรงเรียนให้มีความรู้ในเชิงปฏิบัติการในช่วงเวลาเดียวกันด้วยรูปแบบวิชาการและเนื้อหาที่เหมือนกัน จึงทำให้ครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษาโดยการพัฒนาบุคลากรทุกระดับด้วยวิธีการอบรมประชุมสัมมนา สนับสนุนให้ไปศึกษาต่อ รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแจกบุคลากรที่ทำงานในแต่ละตำแหน่ง (สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 : 12) ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงเรียนรู้ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนดังกล่าว ได้ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าผลการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน (พวงเพชร คันติวิวัฒน์, 2534 : 112) และครูวิชาการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน (ปราโมทย์ ศรีสมบัติ, 2530 : บทคัดย่อ) นอกจากนี้ ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นจริงและคาดหวังไม่แตกต่างกัน (ณรงค์ สุทธิภักดิ์, 2531 : บทคัดย่อ)

7. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 3) ได้ดำเนินการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนอย่างทั่วถึงทุกคนในด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีคุณสมบัติมีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน และในตนเองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 12) ก็ได้พัฒนาคุณภาพความรู้ความสามารถของครูสายผู้สอนด้วยเช่นกัน และภายใต้โครงการเดียวกัน ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนได้รับการอบรมแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปในแนวเดียวกัน เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ย่อมมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีวุฒิทางการศึกษาต่างกันก็มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นผลดียิ่งขึ้น ถ้าได้สนับสนุนให้ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนได้เพิ่มความรู้ และประสบการณ์ โดยการศึกษาดูงาน ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ และทัศนะที่กว้างขึ้นมองเห็นช่องทางที่จะปฏิบัติงานได้มากและเหมาะสมขึ้น สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์เข้ากับความรู้

และประสบการณ์เดิม เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน
ได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,
2528 : ความนำ)

8. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็น
เพราะว่าในปัจจุบันไม่ว่าผู้บริหารหรือครูวิชาการโรงเรียน ทั้งที่มีประสบการณ์มาก
หรือน้อยต่างก็มีโอกาสเข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการร่วมกันอยู่บ่อย ๆ อีกทั้ง
ยังมีโอกาสศึกษาคำรา เอกสาร ซึ่งเผยแพร่อย่างกว้างขวางประกอบกับในลักษณะ
การปฏิบัติงานประจำวันนั้นผู้บริหารและครูวิชาการมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดย
งานและส่วนตัว ครูที่มีประสบการณ์น้อยจึงสามารถเรียนรู้สิ่งที่ครูที่มีประสบการณ์มาก
ทำมาแล้วได้ในระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้ยังได้รับการฝึกอบรมในการดำเนินการ
การปฏิบัติงาน ได้รับความรู้ความเข้าใจไปในทางเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารและ
ครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาไม่แตกต่างกัน จากการที่ครูอาจารย์ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ความ
สามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่อันเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ
เช่นนี้ ย่อมรับรู้สภาพปัญหาในการดำเนินงานไปในแนวเดียวกัน (สมพงษ์ จินา,
2534 : 129) และเมื่อผู้บริหารและครูมีความรู้มีประสบการณ์ที่เกิดจากการอบรม
สัมมนาย่อมมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน แม้ว่ามีประสบการณ์ในการ
ดำรงตำแหน่งที่ต่างกัน (อัมพร โทคา, 2527 : 130) ศึกษาสมรรถภาพในการ
บริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงิน และด้านความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้ตามที่คณะผู้บริหารที่มี
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 6 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ใน
การดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 6
ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพในการบริหารไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย และการอภิปรายผล ทำให้ทราบความเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียนที่มีต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสในภาคใต้ มีปัญหาน้อยในงานทั้ง 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักศึกษา งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการได้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาตามข้อเสนอแนะในด้านบุคลากรคือ การให้ความสำคัญสำคัญในด้านการนิเทศติดตาม แนะนำ ช่วยเหลือ ประชุม อบรมสัมมนา ย้าย สับเปลี่ยนครูผู้มีความสามารถเฉพาะด้านมีประสบการณ์มาสนับสนุนจัดการฝึกอบรม สัมมนาอย่างต่อเนื่อง จัดไปศึกษาดูงานเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพแก่หน่วยงาน เพราะเป็นการเพิ่มประสบการณ์ซึ่งทำให้มีความสนใจหรือมีความคิดเห็นเปลี่ยนไป (สุนีย์ อีรดากร, 2526 : 245)

และเมื่องานทุกด้านมีความพร้อมก็ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ แนวคิด หลักการ แก่ชุมชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง เป็นศูนย์การบริการข่าวสาร และข้อมูลแก่ชุมชนทั้งทางด้านวิชาการ และงานอาชีพพื้นฐาน ดึงประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการรับบริการให้บริการและร่วมแก้ปัญหาในการบริหารงาน การที่ผู้ร่วมงานได้มีโอกาสมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ตั้งแต่ต้น จะทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และความรู้สึกลักษณะนี้เป็นแรงผลักดันพื้นฐานให้สมาชิกมุ่งพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 : 16) และการพัฒนาชนบทที่จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องยึดหลักให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำงาน (ธวัช มกราพงศ์, 2531 : 104)

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยนี้ ขอเสนอแนะในเรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยที่ควรทำต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 เห็นปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่าเขตการศึกษา 4 ทั้งนี้จะเป็นเพราะความแปลกแยกด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเพื่อเป็นการขจัดปัญหาดังกล่าว เห็นควรจัดการประชุมสัมมนาทางด้านการบริหารการเรียนการสอนแก่ผู้บริหารและครูวิชาการทั้ง 2 เขตการศึกษา ให้มีวิธีการในการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 ผู้บริหารกับครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันในด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียนและด้านธุรการการเงินและพัสดุ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสอดคล้องและประสานผลประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรจะมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนและงานด้านธุรการการเงินและพัสดุแก่บุคลากรทั้งฝ่ายผู้บริหารและครูสายผู้สอน มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการ และประชุมเชิงปฏิบัติการในด้านธุรการการเงินและพัสดุ ตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลเป็นระยะ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารและครูวิชาการมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน แล้วจะทำให้ร่วมกันทำงานไปด้วยกัน มองเห็นปัญหาต่าง ๆ ตรงกันและร่วมแก้ปัญหาคู่กันได้ดี

1.3 ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนเห็นปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันในด้านกิจการนักเรียนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี เห็นว่ามีปัญหามากกว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทั้ง 2 งาน เห็นควรจัดให้มีการสัมมนาบุคลากร เพื่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และควรส่งเสริมให้บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาค่าได้ เข้ารับการศึกษาคือในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติมุมมองไปในทางเดียวกัน แล้วทำงานด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้นในการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมโครงการ จึงไม่จำเป็นต้องมองถึงประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน อีกทั้งครูวิชาการก็ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากหรือน้อย ก็สามารถปฏิบัติงานได้ดี ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในตนเองเดียวกัน ครูวิชาการโรงเรียนก็ได้รับการเข้าประชุม สัมมนาทางวิชาการ การอบรมอยู่เสมอ ทำให้เกิดสมรรถภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.5.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรให้ความสำคัญในการติดตามนิเทศ แนะนำ ช่วยเหลือในด้านวิธีการสอน การวัดผล การประเมินผลและให้ความรู้โดยการประชุมสัมมนาอบรม

- 1.5.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรจัดสรร
วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นแก่โรงเรียนอย่างรีบด่วนเป็นพิเศษ
- 1.5.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาทุกระดับควรมีการประชาสัมพันธ์
เผยแพร่ แนวคิด หลักการแก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง และทั่วถึงมากยิ่งขึ้น
- 1.5.4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีการสำรวจจุดติดขัดทาง
การศึกษาของบุคลากร ย้ายสับเปลี่ยน เพื่อสนับสนุนงานการสอนให้ตรงกับวิชาที่มี
ความถนัด
- 1.5.5 โรงเรียนควรสำรวจความขาดแคลน เอกสารประกอบหลักสูตร
และจัดหาเพิ่มเติม ให้โรงเรียนมีครบถ้วนและเพียงพอ
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป
- 2.1 ควรศึกษาถึงความต้องการความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ที่มี
ต่อการดำเนินงานด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ระหว่างนักเรียนที่ผ่านการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกับกรมสามัญศึกษา
- 2.3 ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนตามภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเฉพาะด้าน